REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și a următórele Birourĭ de anunciurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelika Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr.
— Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 219. Brașov, Lunĭ-Marțĭ 3 (16) Octomvrie. 1900.

Situațiunea în Austria.

Mișcarea electorală în Austria s'a inaugurat cu mult svon, fiind-că guvernul Koerber declarase, că prin disolvarea vechilor camere și ordonarea de alegerĭ nouĕ se face ultima încercare pentru restabilirea unei viețĭ normale parlamentare și constituționale. Stând dér lucrul astfel în fața unui *aut-aut*, s'a presupus, că totul va fi pus în mișcare de sus și de jos pentru a corĕspunde cerințelor momentului critic, când va avé sĕ se decidă asupra sorții interne a imperiului.

Așteptările acestea însĕ numai în parte s'au realisat. Luptele electorale, ce-i drept, s'au încins cu vioiciune pretutindenĭ. Diferitele partide și grupărĭ au ținut conferențe și întrunirĭ publice și candidații de tóte nuanțele ies la ivélă cu enunciațiunile și programele lor. Dér tótă mișcarea acésta pare a-se face mai mult la suprafață, căcĭ massele poporului, cu puține escepțiunĭ, privesc cu apatiă la luptele și svîrcolirile acestea. Pare-că s'au săturat de multele certe și hârțuelĭ, în parte mare secĭ; dér mai mult, pare-că s'a lățit convingerea, că orĭ-ce s'ar întreprinde, orĭ câte încordărĭ s'ar face dintr'o parte și alta, parlamentul austriac cu greu s'ar mai puté pune în picióre fără ca sĕ premérgă o radicală schimbare a stărei de lucrurĭ actuale.

O energică agitațiune electorală se observă mai cu sémă la Cehĭ și la Germanii naționalĭ-radicalĭ și cei din partida lui Lueger. Polonii asemenea umblă sĕ-șĭ asigure posițiunea în viitorul parlament și pun tóte în mișcare, ca șlehta lor sĕ iese învingĕtóre la alegerĭ. Dér și între Cehĭ și între Polonĭ și mai ales între Germanĭ se ivesc curenturĭ divergente și compromisurile sunt la ordinea ḑilei, cu deosebire numai, că în Boemia tot Cehii tinerĭ predomină situațiunea.

Trebue sĕ notăm aicĭ, că în Austria guvernul nicĭ pe departe nu influințéză alegerile așa cum se întêmplă acésta în Ungaria. Ba se póte susține, că nicĭ-odată în Ungaria alegerile n'au fost așa de libere ca în țĕrile austriace. Dovadă este faptul, că acolo fiă-care popor, fiă-care partid, care nu stă cu mânile în sîn, îșĭ are representanții sĕi în parlament.

Nu este dér temere, că în viitorul „Reichsrath“ va fi vre-o disproporțiune remarcabilă în representarea naționalităților și a partidelor din țéră. Chiar și Românii bucovinenĭ, cu tóte că acolo se fac din partea guvernului provincial presiunĭ marĭ, ar puté reuși sĕ fiă cât se póte de bine representațĭ în parlamentul central, décă din nenorocire nu s'ar fi ivit în timpul din urmă în sînul conducĕtorilor lor cunoscutele divergențe în privința modului de procedere și a apĕrării cu succes a intereselor naționale amenințate.

In genere campania electorală e predominată de întrebarea: cum se vor grupa partidele cele marĭ și décă Cehii vor continua firul întrerupt al obstrucțiunei lor, orĭ că acțiunea lor va puté fi paralisată prin formarea unei noue majoritățĭ cu deplina lor isolare?

Situațiunea pentru Cehĭ se presentă în lumină puțin favorabilă de când Polonii și Germanii clericalĭ au început sĕ bată alte drumurĭ, carĭ îi despart de Cehĭ. Tocmai împrejurarea acésta a produs în sînul Cehilor noua mișcare, ce are ca țîntă conchemarea dietei boeme. Ei au decis sĕ urgiteze la guvern acéstă conchemare pe motiv, că budgetul țĕrii încă nu este pe deplin regulat, și mareșalul țĕrii sprijinesce cererea lor. Germanii nu sunt pentru întrunirea dietei, unde Cehii au majoritate, și se tem, că aceștia ar suleva în dietă cestiunea de drept public boem. De-asemenea temere pare a fi condus și guvernul Koerber, care, deși ar fi dator după lege, întârḑie de a conchiema dieta.

Cestiunea acésta, care preocupă spiritele la Cehĭ și Germanĭ, are sĕ fiă resolvată încurênd. Guvernul va trebui sĕ concheme dieta boemă, décă voesce sĕ nu i-se impute o procedere necorectă ilegală; ér de o va convoca, este temere, că se vor nasce în dietă desbaterĭ furtunóse politice naționale, carĭ pot înfluința puternic mișcarea electorală în favorul Cehilor.

Dilema acésta, în care se află guvernul, este nota caracteristică a situațiunei momentane în Austria.

Congresul național-bisericesc.

(Raport special al „Gaz. Trans.“)

Sibiiu, 1 Octomvre v.

Biserica națională română de legea rĕsăritênă a îmbrăcat haina de sĕrbătóre. Principii ei lumescĭ încunjurațĭ de sfetnicii lor s'au întrunit în numele Domnului, ca împreună cugetând și judecând asupra celor trecute, cu inimă curată sĕ combineze cele de folos în viitor pentru prosperarea morală și materială a bisericei nóstre naționale.

Trei decenii sunt trecute de când nemuritoriul *Andrei* a desĕvêrșit zidul puternic, ce încinge biserica nóstră. Vechia metropoliă reînviată, statutul organic sancționat de Majestatea Sa, — îndeplinite odată aceste Marele Archiereu a esclamat:

„De acum înainte depun sórtea bisericei mele în mânile Vóstre, și a celor, ce după voi urméză, Voi sĕ fițĭ rĕspundĕtorĭ de ea!“

Părințĭ ai bisericei, — décă vĕ place acest frumos nume, — când în numele Domnului intrațĭ în casa lui, în prag Vĕ desbrăcațĭ de tóte patimile, carĭ întunecă mintea și scârbesc sufletul. Cu simțirile curățite pornițĭ munca, din care are sĕ se reverse asupra nóstră binele și fericirea: ferițĭ-vĕ a face alt-cum ca sé nu se întórcă asupra Vóstră blăstemul némului și mânia lui D-ḑeu!

Sibiiul — schimbat la față.

Monotonia Sibiiului a dispărut de câte-va ḑile. Mulțimea deputaților au venit Sâmbătă. Unii dintre congresualiștĭ au luat parte și la ședințele consistoriului metropolitan. In cătrău privescĭ observĭ mișcare viuă.

Orașul are aspectul unei micĭ capitale pe vremea desbaterilor parlamentare. Amestecul colorilor de distincțiă a sfinților părințĭ dau o priveliște plăcută ochilor, și plină de încredere sufletului. Numai décă n'ar fi atât de multe *semne*, pe cât de puține sunt titlurile lor de merit. Dér sĕ nu anticipăm, ci cu inima curată sĕ mergem la

Serviciul divin.

Sfânta liturgiă a celebrat'o însu șĭ I. P. S. Sa Metropolitul *Ioan Mețianu* asistat de archimandriții: Dr. Ilarion *Pușcariu*, Filaret *Musta* și Augustin *Hamsea*; apoi protopresbiterii: Dr. Eusebiu *Roșca*, Ioan *Papiu* și Dr. George *Popovicĭ*; serviciile de diaconĭ le-au îndeplinit Dr. Elie *Cristea* și Ión *Popovicĭ*.

Frumosul nostru servicĭ dumneḑeesc îndeplinit cu tótă rigórea este de-o pompă estraordinară. Am remarcat vocea senină, dulce și plină de putere a Metropolitului, care la ocasiunĭ date covêrșia corul preoților celebranțĭ.

Rĕspunsurile liturgice le-a dat cu multă precisiune corul seminariștilor sub conducerea profesorului de cântărĭ, Tim. *Popovicĭ*. A plăcut mult „Impĕratul cerurilor“, precum și troparele dela chiemarea duhului sfânt.

In sfîrșitul slujbei Escelența Sa după ce a împărțit anaforă, s'a depărtat.

Deschiderea.

După un interval scurt sĕ alege o deputațiune, care poftesce pe I. P. S. Sa în biserică, pentru a deschide sesiunea congresuală.

Escelența Sa este primit cu salve de „sĕ trăéscă“. Ocupă locul presidial și rostesce respicat, și cu multă vervă, vorbirea desîntreruptă prin aprobările deputaților.

Vorbirea de deschidere a Metropolitului.

Prea stimaților d-nĭ deputațĭ congresualĭ! Décă este o mare mângâere și bucuriă pentru clerul și poporul nostru, biserica cea vie a Domnului, de câte-orĭ vede și aude pe Archierii, dimpreună cu D-Vóstre aleșii sĕi fruntașĭ, întrunițĭ în adunărĭ bisericescĭ, pentru a conlucra la binele lor vremelnic și vecĭnic, — atuncĭ pentru mine este îndoită mângâiere și bucuriă, când întru îndeplinirea chiămării mele mĕ vĕd încunjurat și sprijinit de D-vóstre, cei mai distinșĭ fii ai bisericei nóstre naționale. Decĭ adânc mișcat de acéstă bucuriă, „Vĕ salut cordial Prea sfințite frate Episcópe, și Prea stimaților domnĭ deputațĭ și la acésta întrunire, în congres național bisericesc, implorându-vĕ dela ceriŭ încă mulțĭ anĭ de conlucrare mănósă la opul cel mare al înaintării și al mântuirii nóstre.

Bucuria mea acésta de acum se mai potențéză încă prin douĕ momente însemnate. Și adecă unul, că fiind acest primul nostru congres național-bisericesc-ordinar, pe care am fericirea a'l conduce eu, mi-se oferă dorita ocasiune de a Vĕ arăta, d-lor, și astă-dată, că eu *doresc* și *voesc* a-mĭ împlini chemarea mea în spriritul dragostei evangelice, — basa esistenței bisericei și a tuturor societăților, — în spiritul acelei dragoste, despre care așa vorbesce marele Apostol al némurilor către Corintenĭ: „*De așĭ grăi în limbĭ îngerescĭ, de așĭ avé prorocie, de așĭ sci tóte tainele, de așĭ avé tótă sciința și credința, încât sĕ mut și munții, de așĭ împărții tótă avuția mea, si chiar de mi așĭ da trupul meu sĕ-l ardă, — éră dragoste nu am, nimica nu sunt*“. — Ḑic, mi-se oferă de nou dorita ocasiune de a Vĕ arăta, D-lor, că dragostea, cu care m'a distins biserica, când m'a ridicat la cea mai înaltă treptă ierarhică, și eu tot prin dragoste din partea mea voesc a i-o rĕsplăti, conlucrând și în viitor în tóte ḑilele vieții mele cu D-vóstre împreună la întărirea și desvoltarea sfintelor ei așeḑăminte, în folosul némului și al patriei, ai căror fii suntem.

Er un al doilea moment însemnat este, d-lor, că fiind acesta primul nostru congres și în noul secul al XX-lea, — în care am întrat, — ni-se oferă și nouĕ dorita ocasiune, de a arunca o privire măcar și numai fugitivă asupra bisericei nóstre din seculul trecut, și a compara starea eĭ dela începutul acelui secul, cu cea dela finea lui, pentru a-ne convinge și mai mult atât despre vitalitatea ei, cât și despre frumósele resultate, ce le-am ajuns în decursul timpului prin salutariile ei instituțiunĭ, — resultate îmbucurătóre, ce ne îndreptățesc la un viitor tot mai bun și mai fericit.

Cine dintre noi nu scie, D-lor, cât de tristă și durerósă era sórtea bisericei chiar și numai în prima jumĕtate a seculului trecut, și anume cum era ea subjugată unei ierarchii strĕine; cum în unele părțĭ nu ne era permis a ne zidi biséricĭ și șcóle, cum nu aveam aprópe nicĭ șcóle elementare, precum nicĭ alte institute superióre de cultură; cum nu aveam preoțĭ și învĕțătorĭ cu pregătirile recerute, și alte asemenea. Și cu tóte acestea, cine nu scie, cât de mult ne-a întărit ea, în potriva tuturor grelelor cercărĭ venite asupra nóstră și cum ne-a ocrotit de tóte relele amenințătóre. Și érășĭ cine dintre noi nu scie, cât de mult s'a desvoltat vitalitatea ei în a doua jumĕtate a aceluiașĭ secul, mai ales decând provedința divină ne trimise pe bărbatul doririlor, în persóna marelui nostru Archiepiscop-metropolit *Andreiŭ baron de Șaguna*, dimpreună cu alțĭ fruntașĭ distinșĭ ai noștri, — de memoriă în etern binecuvêntată.

Cine nu scie, cum am început a ne zidi și spori bisericile și șcólele în orașe și în sate, a înființa și institute superióre de cultură, a ne cresce preoțĭ și învĕțătorĭ după cerințele timpului și a-le ameliora și dotațiunea după împrejurărĭ; cine nu scie, cum ajunserăm a întemeia în tóte centrele tipografii proprii; a întemeia fondurĭ și fundațiunĭ spre scopurĭ culturale, cum ajunserăm a avé și realitățĭ frumóse în tóte părțile metropoliei; apoi a ne bucura și de o inteligență frumósă și zelósă, și mai presus de tóte din dismembrațĭ cum eram a vĕ mai vedé întrunițĭ într'o metropoliă națională și autonomă, care ne adăpostesce pe toțĭ la adevĕratul ei sîn de maică.

Aceste și alte asemenea marĭ și frumóse progrese sunt, D-lor, carĭ ne mângâe și îndreptățesc nu numai la asemenea mângăiere, dér ne mai întăresc și în convingerea, că décă biserica străbună, și atuncĭ când însașĭ era subjugată, ne-a ocrotit contra periculelor amenințătóre, ridicându-ne așa-ḑicênd dela mórte la viață, — ba încă și ajutându-ne la frumóse progrese culturale; cu cât mai mult ne va ocroti și întări ea în viitoriu, când din darul lui Dumneḑeu și grația Majestăței Sale, gloriosului nostru Impĕrat și Rege, Francisc Iosif I., a devenit liberă și autonomă.

Chiar și numai cele deja amintite, constată, D-lor, prea de ajuns puterea cea mare de viață a bisericei străbune, putere ce abia mai are sémĕn, putere, ce mângâe pe cei întristațĭ, întăresce pe cei slabi, îmbărbătéză pe cei îndoelnicĭ, înțelepțesce pe toțĭ, oferind și indicând tuturor cel mai mănos teren de lucrare și calea cea adevĕrată către mărețul scop final al omului.

De aceea, precum se scie, şi acţiunea tuturor fruntaşilor noştri pentru ridicarea neamului a pornit tot-déuna dela biserică, care între tóte împrejurările a rěmas nedespărţită de popor, susţinêndu-ne şi conservându-ne individualitatea, dimpreună cu limba, cu insuşirile şi datinile strămoşescĭ. Prin ceea-ce şi mai mult s'a adeverit de cea mai bună programă a nóstră, de a ne căuta şi câştiga prin ea desvoltarea nóstră morală şi culturală, şi prin acésta binele şi fericirea, la carĭ nisuim.

Biserica nóstră naţională este, D-lor, tot ce avem comun, ér pentru-ca sĕ scim şi mai mult apreţia marea ei însemnătate, sĕ ne gândim: ce ar fi de noi, decă n'am avé-o?

Biserica străbună are pentru noi şi o mare şi sublimă misiune culturală, pe care o póte împlini cu succes, numai printr'o conducere înţeléptă, întemeiată şi în viitor ca şi în trecut, pe cele trei mari virtuţĭ creştinescĭ: pe credinţa în Dumnedeu, apoi pe dragostea şi speranţa evangelică, din partea tuturor celor chemaţĭ, şi mai ales din partea congreselor nóstre naţionale bisericescĭ, în mânile cărora a depus marele nostru regenerator, fericitul archiepiscop-metropolit *Andreiŭ*, sórtea bisericei nóstre, prin memorabilele cuvinte, rostite în primul nostru congres din 1868, — dicênd: *„Cu desĕvîrşită odichnă sufletéscă depun tótă competinţa legislativă şi administrativă a bisericei în mânile congresului de acum şi celor viitóre, ca singure representante legale şi canonice a întregei provincii metropolitane, prin urmare competinte a duce şi conduce trebile administrative, economice, bisericescĭ, şcolare şi fundaţionale; dér tot-odată, tot în mâna acelor congrese depun şi rĕspunderea pentru ulterióra sorte a bisericei"*.

Din aceste vom înţelege, D-lor, cât de frumósă şi de însemnată, dér tot-odată şi plină de respundere este chemarea nóstră a tuturor membrilor congresului. Este frumósă şi însemnată, căcĭ ce este mai frumos şi mai măreţ, decât a lucra la binele şi fericirea unui neam, unui întreg popor, a neamului şi poporului din care facem parte. Este însĕ şi grea şi plină de rĕspundere, căcĭ nu putem tăinui, că trăim timpurĭ grele şi pentru biserică, timpurĭ în carĭ o mulţime de curente periculóse tind până la sguduirea temeliilor ei.

Deşi biserica nóstră şi în trecut a îndurat multe cercări grele, pe carĭ tóte le-a învins puterea ei de viaţă, sĕ nu uităm însĕ, că la acea învingere a contribuit fórte mult şi tăria convingerii fericiţilor noştri părinţĭ, pe care trebue sĕ nĭ-o însuşim şi noi, décă voim, — precum dorim, — a învinge şi curenteie periculóse din timpul nostru.

Sĕ nu uităm, D-lor, că timpurile şi evenimentele ne pot lipsi de multe alte bunurĭ materiale; nu este însĕ nicĭ o putere, care se ne pótă lipsi de biserica străbună, décă vom ţiné şi noi, ca fericiţii noştri înaintaşĭ, cu tótă tăria convingerii la acea moştenire strămoşéscă. Sĕ nu uităm, că noi n'avem dreptul a dispune, ci numai a ne folosi de acel preţios tesaur, pe lângă marea datorinţă de a-l lăsa şi urmaşilor noştri de cea mai scumpă moştenire, fiind pentru ea respundĕtorĭ înaintea lui Dumnedeu şi a ómenilor.

Decĭ sĕ ne grupăm cu toţii tot mai mult în jurul acelei instituţiunĭ divine, cum se grupau şi fericiţii noştri părinţĭ şi precum se grupéză altădĭ şi alţĭ compatrioţĭ, — mai bine situaţĭ, — în jurul bisericii lor, deşi au şi alte terene de desvoltare, lucrând şi noi, la ridicarea ei, şi făcêndu-ne toţĭ apostolĭ binevestitorĭ ai învĕţăturilor ei, carĭ sunt cuvêntul lui D-deu. Sĕ arătăm şi prin fapte, că ţinem cu tărie la biserica străbună şi în special la cele trei marĭ base ale ei: la credinţa în D-deu şi în Domnul nostru Isus Christos; la dragostea către D-deu şi deaprópele, fără de care ni-s'ar periclita tot ceea-ce mai avem; sĕ cultivăm tot mai mult acea dragoste, armonia şi buna înţelegere dintre noi ferindu-ne de împărecherĭ, şi ţinênd cu tăriă la frumósele sfaturĭ părinteştĭ ale neuitatului şi marelui *Andreiu*, adresate celor din jurul sĕu în ceasul morţii: *„fiilor nu Vĕ certaţĭ, nu Vĕ sfădiţĭ,* — ca aşa sĕ se realiseze şi speranţa nóstră de un viitor tot mai bun aicĭ, şi a fericirei cei de dincolo.

Cu acest frăţesc şi părintesc apel, atât către D-vóstră D-lor, cât şi către toţĭ, pe carĭ îi representaţĭ aicĭ, — de orĭ-ce stare şi posiţiune, — declar sesiunea congresului nostru naţional bisericesc ordinar pentru anul 1900 de deschisă.

*

După acésta frumósă vorbire, care a făcut cea mai bună impresiune în publicul ascultător, Esc. Sa designéză de notarĭ în biroul interimal din cler pe deputaţii: Gr. *Pletos*, Dr. Tr. *Putici* şi protop. *Pinciu*, ér dintre mirenĭ pe d-nii: Virg. *Oniţiu*, Dr. *Şenchea*, Dr. *Cornean* Dr. *Oprean*, Dr. *Brădean* şi Dr. *Roxin*.

Notarul Virg. Oniţiu cetesce lista deputaţilor, rugându-i sĕ-şĭ presenteze fiecare credenţionalul.

Cei mai mulţĭ dintre deputaţĭ sunt presenţĭ. Actele electorale se vor verifica astfel: Cei din archidiecesă vor censura şi verifica pe cei din diecesa Aradului; aceştia pe cei din Caransebeş, ér Caransebeşenii pe cei din archidiecesă.

Şedinţa proximă se anunţă pe Lunĭ la 10 óre.

Prând festiv.

După şedinţă a urmat în reşedinţa metropolitană prând festiv, despre care deocamdată nu se pot multe spune, din simplul motiv, că acolo n'am putut străbate.

Rip — Rap.

Din Caraş-Severin.

(Casul dela Corniareva şi congregaţia.)

In 10 Octomvrie n. s'a ţinut *Congregaţiunea ordinară a comitatului Caraş-Severin.* Pentru întreg românismul sunt importante congregaţiunile acestui comitat, căcĭ stau faţă Românii cu dróia de amploiaţĭ ungurĭ. Ce inimă au aceştĭ amploiaţĭ pentru poporaţiunea aprópe curat românéscă a acestui comitat, o scim din trecut şi nicĭ nu putea fi prietinósă şi binevoitóre, căcĭ sistema domnitóre eschide acésta. Incredere şi stimă aceştĭ sluşbaşĭ nu şĭ-au putut câştiga în popor, căcĭ nicĭ un bine nu i-a făcut, ci numai neajunsurĭ. Nu-i mirare decĭ, că poporul în orĭ şi care disposiţiune a organelor dela stăpânire presupune o nouă cursă sĕu scurtarea drepturilor sale.

Aşa s'a întêmplat cu mĕsurarea „ocupaţiunilor", puse la cale c'un plan precugetat. Comunele nu primesc inginerii, ce li-se impun, fiind şi mai scumpĭ şi mai rĕi, şi devenind interesul membrilor din representanţa comunală — toţĭ posesorĭ de „ocupaţiunĭ" — în contradicere cu interesul comunei, pe care trebue sĕ o represente. Cine ar puté aştepta, ca ei singurĭ sĕ dea mână de ajutor, ca sĕ fiă despoiaţĭ de posesiunile lor.

Acesta este isvorul neînţelegerilor şi al conflictelor. In loc sĕ se afle un espedient de a impăciui lucrul, se forţéză mĕsurarea şi rĕscumpărarea „ocupaţiunilor". In multe comune clocotesce indignaţiunea, care uşor se preface în înverşunare, şi în comuna Corniareva, una din cele mai de frunte comune din Severin, isbucnesce în 30 Septemvrie a. c. indignarea ţĕranilor, că au început sĕ li-se mĕsóre „ocupaţiunile" printr'un inginer neangajat de ei. Din vorbă în vorbă notarul, un om violent, a provocat mulţimea indignată prin aceea, că a trimis după finanţĭ şi aceştia, fără vre-o ameninţare seriósă din partea poporului, păşiră înarmaţĭ în faţa lui, însĕ vĕdênd, că poporul nu e de loc agresiv, s'au depărtat. Poporul a cerut mapele inginerului şi prindêndu-le, le-a rupt. Pe fiiul inginerului l'au bătut puţintel şi l'au făcut scăpat.

De-aci s'au încălcit iţele. Notarul — fără a avé drept de poliţaiu — a dispus de gendarmĭ; ba aflându-se om puşcat cu şerete (alice) se susţine, că cea dintâiŭ puşcătură însuşĭ Dobrov ar fi slobodit'o. Au urmat şése detunăturĭ dela gendarmĭ, lovind opt ţĕranĭ, dintre carĭ patru au fost ucişĭ şi patru greu răniţĭ.

După Mehadica — Corniareva, şi cine scie, care comună are sĕ urmeze. Acest sistem şi ómenĭ sunt incomensurabilĭ. Inteligenţa din comitat a apĕrat tot-déuna resolut poporul — dér după cum a încheiat vorbirea sa un membru al congregaţiei: nouĕ Românilor nu ne-a rĕmas alta, decât sĕ ne văetăm şi sĕ ne ţinem pepturile la glónţe!

Nu-i destul acest sânge nevinovat — mai urméză şi pedepsele criminale şi calumniile cele mai miserabile. „Urmaşii lui Iancu" (A Iancu utódai), strigă „Magyar Szó", fóia estrem şovinistică a lui Banffy, vréu sĕ rupă comitatul Caraş-Severin dela Ungaria şi sĕ-l anexeze la România. Banii, armele sunt pe drum — trei conducĕtorĭ sunt eruaţĭ, cu numele numiţĭ şi mai sunt trei de eruat (póte cei cu gura mare din Lugoş).

Faţă de aceste atacurĭ infernale, congregaţiunea comitatului Caraş-Severin a luat o posiţiune fórte importantă.

Viceşpanul *Fialka*, în diua a doua a congregaţiunei, a declarat cuprinsul întreg al articulului *„Ianku utódai"* de *neadevĕrat* şi de calumniă, dicênd, că se va îngriji, ca acéstă *enunciaţiune* şi *desminţire* a sa sĕ se publice în tóte diarele apoi, la propunerea membrului C. *Brediceanu*, a hotărît congregaţiunea a trimite un numĕr din fóia „Magyar Szó" cu articulul din cestiune representanţei comunei Corniareva, ca sĕ intenteze proces de pressă pentru calumniă; ér la propunerea membrului Dr. Isidor *Pop* s'a decis, ca d-l vice-şpan sĕ facă arătare la prim-procurorul din Budapesta, ca sĕ intenteze amintitei foi proces de pressă pentru *agitaţiune în contra naţionalităţii române.*

Tot în legătură cu aceste concluse, la propunerea membrului C. *Brediceanu*, congregaţia a hotărît, ca décă în decursul cercetării din Corniareva se vor ivi denunţărĭ pentru trădare de patriă, d-l viceşpan sĕ fiă împuternicit a cerceta aceste cause printr'o anchetă compusă din membri congregaţiunei, între carĭ sĕ fiă şi membri din partidul naţional român.

In fine la propunerea membrului Dr. Cornel *Jurca* a hotărît congregaţiunea, ca şi casul cu *atentatul de dinamită dela Cavaran,* de care s'a legat minciuna, cumcă tot tendinţe revoluţionare au fost motivul acelui atentat, sĕ se desminţéscă.

Au ajuns într'un stadiu nou suspiţionările — în stadiul, încât înşi-şĭ aceia, cărora voesc sĕ le facă pe plac cu colportarea acestor suspiţionărĭ, trebue sĕ le desminţéscă. La început se fabricau asemenĭ suspiţionărĭ, ca sĕ se dea nutremênt *pretextelor de persecuţiune* şi sĕ se documenteze *indispensabilitatea* stăpânitorilor — esclamând necontenit cu mâna pe piept: vedeţĭ în ce primejdiă e ţéra! Décă noi n'am fi, de mult s'ar fi dus Bănatul, Ardealul etc.

Trebue sĕ felicităm pe bărbaţii din Caraş-Severin şi în deosebĭ inteligința lugoşană, că prin faptul, că s'a afirmat curagios, şi a păstrat o atitudine intransigentă ca Românĭ naţionaliştĭ — şĭ-a sciut câştiga atâta respect şi la contrarii sĕi politicĭ, încât suspiţionările mişelescĭ se înfrâng de tăria caracterului lor şi conducĕtorii comitatului se identifică cu consternaţia lor.

Etă un resultat al luptei cu devotament!

*

Hotărîrile luate în congregaţia din Lugoş cu privire la Corniareva, le vom reproduce, după textul autentic protocolar, în numĕrul de mâne.

Din Camera română.

Şedinţa de Vinerĭ a Camerei române a fost una din cele mai memorabile.

S'a început discuţia generală asupra proiectului de lege, prin care se cedéză veniturile monopolului hârtiei de ţigară unui consorţiu de bancherĭ din străinătate.

D-l G. D. *Pallade*, fost ministru de finance liberal, cere dela ministru-preşedinte şi de finance lămurirĭ asupra stării financiare a ţĕrii.

D-l P. P. *Carp* face o espunere interesantă asupra situaţiunii financiare, arătând cum crede guvernul a acoperi deficitul de 43 de milióne şi constatând, că deórece veniturile reale actuale nu trec peste 220 milióne, trebue sĕ se facă economii şi sĕ creeze nóuĕ isvóre de venitурĭ.

A anunţat între altele, că se va înfiinţa monopolul cârciumelor la sate.

D-l *Pallade*, rĕspundênd, a declarat între aplausele întregei Camere, că décă guvernul va procede la realisarea de economii, reducênd cheltuelile budgetare cât numai este posibil, el *nu va avé susţiitorĭ mai convinşĭ, decât pe cei din oposiţiă. Decă liberalii din oposiţiă n'ar face astfel,* dise d-l Palladi, *ar fi criminalĭ.* Majoritatea a salutat acésta declarare cu aplause sgomotóse.

A mai vorbit d-l Take *Ionescu* susţiind între aplausele Camerei proiectele guvernului şi consimţind cu espunerile ministrului-preşedinte. „Se sciţĭ, dise d-l Ionescu, că creditul României nu va scădé nicĭ-odată cu mĕsurile bărbătescĭ luate la vreme şi cu curaj. Aşa am procedat noi!" accentuă fostul ministru de finance.

„S'a vĕdut — dice „Rom. Jună" vorbind despre acéstă şedinţă — ce nu se mai vĕduse, ca oposiţia sĕ ofere sprijinul sĕu guvernului. S'a întêmplat ca majoritatea conservatóre sĕ salute cu aplause însufleţitóre declaraţiunile minorităţii liberale, în uimirea politicianilor de meseriă, spre mulţumirea ţĕrei întregĭ!"

Vaticanul şi Austro-Ungaria.

„Neue Freie Presse" din Viena şi după el alte diare din Budapeşta au adus scirea, că representantul austro-ungar din Vatican contele *Revertera* ar fi silit sĕ dimisioneze din causă, că n'a împedecat primirea estraordinar de simpatică, ce li-s'a făcut archiepiscopului *Stadler* din Serajevo şi episcopului *Strossmayer* la Roma. Scirea acésta, în felul cum a fost colportată de diare, se desminte. *„Fremdenblatt"*, organul ministerului de esterne din Viena constată, că contele Revertera se va reîntórce din concediŭ la postul sĕu în Roma, dér nu este improbabil, ca el se se retragă în urma etăţii înaintate şi a serviciului îndelungat. Retragerea lui însĕ, decă se va întêmpla de fapt, nu stă de loc în legătură cu evenimentele de dată mai nouă.

„Corespondenţa Politică" din Roma dice, că scirea diarelor vienese privitóre la „atitudinea neamicală" a Vaticanului, a produs impresiă fórte penibilă în Vatican, după-ce papa ar fi desaprobat energic cunoscuta vorbire a episcopului *Stadler*. Monseniorele *Aversa* dela nunciatura papală din Viena, continuă aceeaşĭ fóie, a primit din Roma îndrumărĭ în direcţia, ca clerul sĕ se reţină dela orĭ-ce amestec în cestiunile politice. Curia Romană négă aşa-dér, că ar fi avut conflict cu Austro-Ungaria. — De altă parte *„Osservatore Romano"*, organul Vaticanului, vorbind despre audienţa lui Stadler la papa, dice: „Sântul scaun *nu se amestecă în afacerile interióre ale statelor.* Papa a primit pe Stadler, ca pe orĭ-care alt episcop".

Propunerĭ importante pentru Congres.

„Telegraful Român" de Sâmbătă vorbind despre problemele actualului congres naţional bis. scrie între altele:

Fórte importante sunt propunerile consistoriului metropolitan referitóre la *înfiinţarea a douĕ Consistorii nouĕ în Cluşiŭ, Timişóra, şi anume în Cluşiŭ* eventual *Deş* ar fi sĕ se compună din părţile nordice ale Transilvaniei, carĭ sunt prea departe de centrul actual, şi în Timişóra, care ar avé sĕ trécă cu cele 4 protopopiate din Bănat la diecesa Caransebeşului.

Oradea-mare, se înțelege, rĕmâne în starea actuală sub jurisdicțiunea episcopiei din Arad.

Propunerea acésta ni-se pare și mai nimerită și mai echitabilă, și probabil, că va întruni complăcerea congresului întreg, pentru-că de-oparte se dă posibilitatea, ca archidiecesa sĕ înființeze pe teritoriu propriu așa dicênd o diecesă nouă din părțile mai espuse, care de-ocamdată, deși nu ar avé în frunte un episcop, va avé un vicariu, care din apropiere va priveghia și va conduce cu mult mai ușor afacerile, ér în sediul consistoriului și în jurul consistoriului la tot casul se va crea un nou centru cultural, lucru ce trage mult în cumpĕnă între actualele împrejurărĭ, din tóte punctele de vedere.

Adnecsarea părților bănățene în frunte cu Timișóra la Caransebeș, este și firéscă și echitabilă, ér ca cei din Timișóra sĕ câștige dreptul de a avé consistoriul lor, își au și base istorice și și temeiurĭ neresturnavere din punctele de vedere administrative și culturale.

In forma acésta congresul actual e chemat sĕ aducă între altele concluse de cea mai mare importanță, de importanță aprópe tot atât de epocală, cum a fost bunăóră împărțirea actuală în archidiecesă și în cele două diecese sufragane.

Fiind afacerea acésta cestiune curat internă bisericéscă, cestiune de interese administrative, nicĭ statutul organic n'are sĕ se supună revisiunei, nicĭ alte sguduirĭ n'au sĕ se întêmple.

Archidiecesa va dota pe lângă partea ce i-se cuvine din fondul întemeiat de fericitul Andreiŭ pentru înființarea celor două episcopii, din mijlócele proprii personalul aplicat la consistoriul din Clușiŭ, eventual Deeș; diecesa Caransebeșului va veni în ajutor la înființarea consistoriului din Timișóra din mijlócele proprii pe lângă partea ce i-se cuvine din fondul celor două episcopii.

In congres, diecesa Aradului micită are sĕ schimbe cercurile electorale, lăsând din conbinațiă părțile ce trec la Caransebeș. Diecesa Caransebeșului, din cercurile electorale micĭ de acum, are sĕ compună cercurĭ mai marĭ, sporindu-i-se teritoriul prin adnecsarea celor patru protopopiate bănățene, ér în archidiecesă cercurile rĕmân neschimbate.

Décă timpurile vor fi cât de cât favorabile și guvernul nu se va împedeca de mĕrunțișurĭ, ci va fi condus curat numai de binele cetățenilor, e cestiune de timp, ca cei trei vicarĭ din cele trei centre culturale ale nóstre: Clușiŭ, Oradea mare și Timișóra, sĕ fiă ridicațĭ la rangul de episcopĭ.

Nu ne îndoim, că în congres, precum totdéuna așa și la rêndul acesta va domni preste tot dragostea creștinéscă, buna înțelegere și armonia, — ér că desbaterile se vor ține la un nivel înalt, garanță avem în bunul tact al conducerei probate și în erudițiunea fruntașilor noștri din cler și mirenĭ, și mai ales garanță ne ofer bărbațĭ cu vederĭ clare ca domnii Mocsonyi și alțĭ fruntașĭ, pe carĭ de sigur nu interese private îi aduc între noi, decât căldura și dragostea, ce o au către sfânta nóstră biserică și dorul de a-o vedé înălțată și aședată pe temelii tarĭ, ca nicĭ porțile iadului sĕ nu o pótă birui.

SCIRILE DILEI.

— 2 (15) Octomvrie.

Demisiunea fișpanului Maurer. De câte va dile s'a lățit din nou scirea, că fișpanul comitatului nostru, d-l Mihail de Maurer, șĭ-a dat dimisiunea. Acum vine și fóia unghiară din loc, care-șĭ ia informațiile direct dela prefectură, și confirmă acéstă scire, dicênd, că adĭ sĕptĕmâna d-l de Maurer a înaintat la Budapesta ministrului de interne Szell dimisiunea sa dela postul de fișpan cu provocare la starea sdruncinată a sănĕtății sale și că ministrul de interne i-a și primit dimisiunea. Despre acea, cine va fi succesorul sĕu, nu se scie încă nimic. Candidațĭ însĕ, credem, se vor afla destui.

Despățĕmêntul Vêrșeț al Asociațiunei s'a constituit în 8 Octomvrie n. prin delegatul esmis de comitetul central, d-l Dr. Petru *Zepeniag.* S'au înscris: membru fundator d-l Dr. Aureliu Novac; membrii pe viață d-nii: I. M. Roșiu, Dr. Petru Zepeniag, Avram Corcea, Ioan Miclea și Patrichie Ramneanțiu. In total s'a incassat frumósa sumă de 635 corone. D-l preot Avram Corcea a esplicat publicului present scopul și mijlócele „Asociațiunei", ținênd un discurs în limbagiŭ poporal, ca sĕ pricépă și țĕrănimea de față rostul acestei societățĭ culturale. Ca membrii în comitetul cercual au fost aleșĭ d-nii: Vladimir Spătariu președinte, ér membrii Dr. Nic. Popoviciŭ, Dr. Alesandru Codarcea, Simion Schiopu și Victor Fincu, toțĭ din Vêrșeț.

† Anton Brandner. Primim trista scire, că simpaticul și mult meritatul dirigent al musicei nóstre orășenescĭ, *Anton Brandner* a rĕposat adĭ diminéță. Mórtea nemilósă a acestui musician mult agreat a făcut în întrégă poporațiunea orașului nostru cea mai durerósă impresiune. Imormêntarea rĕposatului dirigent se va face Mercurĭ, în 17 Octomvrie d. a. la 3 óre.

Dieta ungară nu va ține ședințe mâne și poimâne, acésta din causă, ca, sĕ li-se da diferitelor secțiunĭ timp de-a pregăti rapórtele, ce li-s'au dat. Joi va fi ședință formală. Tot Joi se va începe desbaterea generală a proiectului de budget pe 1091 în secțiunea financiară a camerei. Probabil, că din causa acésta nu se vor ține ședințe nicĭ Vinerĭ și Sâmbătă.

Din diecesa de Lugoș. Cu prilejul jubileului Unirii Episcopul Dr. D. *Radu*, în conțelegere cu Vener. Consistor, a făcut următórele promoțiunĭ și distincțiunĭ: M. On. Ioan *Butean*, director gimnas. și Ales. *Gora* directorul internatului pavelian de fetițe din Beiuș au fost numițĭ asesorĭ consistorialĭ; M. On. Dr. L. *Luca* adm. protop. în Comloș; N. *Bolboca* adm. protop. în Vermeș și Victor *Poruț* adm. prot. în Oravița, au fost numițĭ protopopĭ actualĭ; O. D. Dr. Daniil *Fireza* notar și Dr. Iacob *Radu* vice-notar consist. M. On. Domnĭ Aurel *Lechim* paroch în Budinț, G. *Morar* paroch în Isgan, I. *Dregicĭ* paroch în Cudșir, Const. *Pop* adm. protop. al Halmagiului paroch în Baia-de-Criș, Corneliu *Teaha* adm. protop. al Ciacovei și al parochiei Liget, au fost numițĭ asesorĭ consistorialĭ actualĭ, cu distincțiunea de-a purta brâu roșu. Mon. Dem. *Teaha* paroch în Chizdia și Ioachim *Crișcu* paroch în Zorlențul-mare și asesor consist. a fost distinșĭ cu brêu roșu.

Budgetul ministeriului de interne este mai mare pe anul 1901 de cum a fost în anul curent. Diferența e de 728,438 corone. Intreg budgetul este de *44,279,441* cor. Se vor urca cheltuelile administrației comitatense și ale autoritătilor pupilare cu 373,392 cor. Cheltuelile cu *matricula civilă* încă se urcă cu 13,935 cor.; pentru *teatrele unguresci* se dă mai mult cu 30,000 cor.; opera din Budapesta înghițise anul trecut 484,000 cor., în anul viitor însĕ ea va păpa cu 12,000 cor. mai mult. Pentru teatrul din Clușiŭ se va da 40,000; pentru teatrele unguresci din provinciă 84,000. In total se va da pentru aceste teatre 826,000. — Intrebațĭ-vĕ, cât dă guvernul pentru ajutorarea unei singure instituții nemaghiare?

La Lugoș s'a serbat în 7 l. c. aniversarea ducentenară dela unirea cu Roma. In preséra dilei s'a făcut o retragere cu torțe. Conductul ajungênd dinaintea reședinței episcopescĭ, P. S. Sa episcopul Dr. Dem. *Radu* apărù pe balcon însoțit de canonicii Densușianu și Boroș și de vicarul Hațegului N. Nestor. Aicĭ corul din Oravița și cel din Ticvaniu au esecutat câteva cântărĭ ocasionale. După cântărĭ medicul *Valean* rosti un avêntat discurs în memoria dilei, la care rĕspunse episcopul vorbind despre efectele unirei. In 7 Oct. diminéța s'a sĕvêrșit o liturgiă solemnă. — Din incidentul acesta s'a ținut și adunarea Reuniunilor învĕțătorescĭ gr. cat. din diecesă. Séra s'a dat un concert, încassându-se peste o miie corone. După concert a urmat dans.

Proces de pressă. In numĕrul ei de Duminecă „Tribuna" din Sibiiu anunță, că i-s'a intentat un nou proces de pressă pentru articulul întitulat „Punețĭ stavilă" apărut în nr. 150 din anul acesta. D-l Andreiŭ Balteș a primit rĕspunderea în fața legii.

Nu le trebue limba germană. In sfîrșit cei din Budapesta șĭ-au vĕdut visul cu ochii: *scóterea limbei germane din școlele comunale elementare* de-acolo. O comisiune s'a ocupat anume cu cestiunea acésta, care mulțĭ anĭ de-arêndul i-a scuturat rĕu pe șoviniștĭ, dér până acum n'au ajuns la resultatul dorit. A fost o discuțiă de tot interesul, în care majoritatea vorbitorilor s'au pronunțat despre limba germană ca despre o „marfă" fără de nicĭ o valóre. Dér la ce se învețe Ungurul nemțesce, când și adĭ mai trăesce în el credința, că pe cel dintâiŭ om l'a făcut Ziditorul a tóte Ungur? Mâne poimâne vor sta sĕ elimineze studiul limbei germane din gimnasii, apoi dela universitate etc.

Anul școlastic la seminariul teologic din Blașiŭ s'a început Vinerĭ în 5 l. c. Numĕrul total al alumnilor e de 54; din aceștia în an. I 21, în an. II 14, în al III 9 și în al IV 10. Din aceștia 8 aparțin diecesei de Lugoș.

Răpirea d-șórei Mihăileanu. In 30 Septemvrie v. s'a înfațișat înaintea Curții de apel din Galațĭ sensaționala afacere a răpirei d-șórei Mihăileanu. In urma pledoariilor și a rechisitoriului, Curtea a condamnat pe advocatul Victor Drăgan, inculpatul principal, la 4 lunĭ închisóre, pe Vasile Baroin, agentul de poliția la 4 lunĭ închisóre, pe Costache Bavoin la o lună închisóre și pe birjarul Tișca la o lună închisóre.

Cum sunt tratațĭ „agitatorii" slovacĭ. Din *Turoț-St.-Mártin* se anunță, că o deputațiă de femei slovace a mers la ministrul unguresc de justițiă pentru a-i cere sĕ ușureze sórtea din închisóre a acelor naționaliștĭ slovacĭ, carĭ au fost condamnațĭ din causa primirei, ce au făcut redactorului *Pietor.* Ministrul s'a arătat însĕ neînduplecat și drept rĕspuns a dat ordin, ca față de condamnații slovacĭ *sĕ se aplice cu totă rigórea regulamentele închisorii* din Beszterczebanya. Așa prisonierii slovacĭ nu se pot bucura nicĭ de favorurile, ce li le-a dat procurorul. Ei nu pot sĕ se foloséscă de așternutul propriu, ce și l'au dus de-acasă, nu le este permis a fuma etc., ba unul din ei *Zblek* a fost „pus la regulă" și pedepsit, pentru-că n'a voit sĕ se conformeze regulamentelor închisorii. — Foile unguresci iau cu satisfacțiă scire despre acésta și nu vĕd, că se fac de rîs lăudând nisce mĕsurĭ, carĭ nu se aplică, decât față de criminalii ordinarĭ.

Recolta viilor ca calitate este escelentă în părțile ținutului de sub póla Munților apusenĭ. Din *Șard* ni-se scrie, că culesul viilor se va face acolo în dilele de Miercurĭ, Joi și Vinerĭ a sĕptĕmânei acesteia. Róda în strugurĭ nu este bogată, ea este însĕ, ca calitate, superióră anilor precedențĭ.

Tipografia românéscă în Lugoș. D-l Ioan *Florea*, un tînĕr român, după cum i-se scrie „Fóiei Diecesane", a deschis în 1 Octomvrie n. c. un atelier de tipografiă în localitățile bisericescĭ gr. or. române din Lugoș.

Cununiă. In 7 Octomvrie n. șĭ-au serbat cununia în Mocod d-șóra Elisabeta *Puica* cu d-l Valeriu *Vêrtic.*

Crisă în Secuime.

Mai dĕunădĭ în congresul agrar dela Cașovia, ér acum în urmă în dieta din Pesta (ședința de Sâmbătă) Secuii au fost érășĭ obiect de preocupațiune a șoviniștilor maghiarĭ.

Deputatul *Görffy* Gyula a făcut aspre imputărĭ „statului național maghiar", că nu dă nicĭ un barabou pe Sĕcui, că nu face nimic pentru a-le îndrepta spre bine sórtea atât de „mașteră". S'a plâns amar Györffy, că situația economică a Sĕcuilor a ajuns într'o grea crisă în urma sarcinilor, ce apasă mica proprietate sĕcuéscă. Odinióră nu era așa, căcĭ Sĕcuii aveau pășunat comun, dreptul de a fierbe rachiu și alte privilegii. Tóte acestea însĕ nu le mai au acum. (Le-or fi avênd Jidanii — Culeg.) Face apel la stat și conjură guvernul, se sară în ajutorul Sĕcuilor, că de unde nu se prăpădesc.

Györffy spune apoi una lată și umflată. Dice, că „statul ajută naționalităților". Cum le ajută n'o spune, dér aștéptă, că décă naționalitățile „sunt ajutate" de stat, și Sĕcuii sĕ fiă împărtășițĭ de ajutor. Insistă drept aceea, ca guvernul sĕ nu întârdie cu vindecarea rĕului, căcĭ *„crisa e mare în Sĕcuime"*. Apoi esclamă cu fățărnicia:

„Albina" șĭ-a implântat piciorul în Secuime. Pe când rassa română se fericesce aicĭ, Sĕcuiul e silit a emigra, deși în primul rênd Sĕcuii ar trebui sĕ fiă ajutațĭ.

Nu vom stat de vorbă cu d-l Györffy asupra acestei insinuărĭ și ațîțărĭ contra băncei române din cestiune. Țipetul sĕu e isvorît din ura și dușmănia, ce o nutresc șoviniștii ungurĭ și sĕcui față de institutele române de banĭ, contra cărora agită cu tótă ocasiunea fără pic de sfială și remușcare.

Un fapt nobil.

Dăm cu plăcere loc unei umanitare și frumóse hotărîrĭ, ce s'a luat dilele acestea din partea Direcțiunei institutului *„Someșana"* din Deșiŭ și care se esprimă mai bine prin următorul:

Proces verbal

luat în ședința Direcțiunei institutului „Someșana" la 9 Octomvrie v. 1900 fiind presențĭ subscrișii membrii.

I.

D-l Dr. Teodor Mihali din incidentul deschiderei noului gimnasiu de stat în orașul Deșiŭ, și cu considerare la împrejurarea, că sunt înscrișĭ mulțĭ studențĭ românĭ la acel gimnasiu, dintre carĭ cea mai mare parte sunt copii din popor lipsițĭ de mijlóce materiale, propune ca Direcțiunea sĕ voteze din fondul scopurilor culturalĭ, a cărui sumă de present face 4111 cor. 10 fil., începênd din 1 Noemvrie a. c. până inclusive 30 Iunie 1901, la 20 studențĭ sĕracĭ à 6 corone lunar.

Ad. I.

Direcțiunea primesce unanim acésta propunere și cu esecutarea ei se încredințéză d-l director esecutiv, după-ce Direcțiunea va stabili lista studenților, cărora va fi a se împărți acest ajutor.

D. u. s.

Gregoriu Pușcariu, m. p., președinte. G. Gradovics, m. p., T. Herman, m. p., Dr. T. Mihali, m. p., Dr. Clemente Barbul m. p., Dr. I. Kerekes m. p., Dr. A. Vajda m. p., Dr. Vasiliu Ramonczai m. p.

ULTIME SCIRI.

Berlin, 14 Octomvrie. Guvernul german négă hotărît, că ar avé planurĭ de cucerire în China. Mareșalul *Waldersee* nu este în posițiă de-a pĕtrunde în interiorul imperiului și postul de comandant suprem n'are valóre, decât în provincia Pecili. Numai cu învoirea puterilor șĭ-ar estinde cercul de influență peste granițele acestei provincii. Cabinetele sunt preocupate adĭ de mișcarea revoluționară dela Sud, care ia un caracter amenințător.

Londra, 14 Octomvrie. Lord *Roberts* anunță, că Burii au făcut încercărĭ mai mult séu mai puțin reușite, de a strica liniile ferate. Trupele lui *Dewett* se țin în apropiere de Vaal.

Tien-Cin, 13 Octomvrie. Espedițiunea la Pantingfu a plecat în două colóne. Intre trupele de aicĭ a isbucnit disenteria. Contele Waldersee șĭ-a strămutat cuartirul general la Peking.

Literatură.

7) ***„Vréi sĕ te iubéscă bărbatul?*** Broșura cu acest titlu conține povețe practice seriose și forte potrivite pentru familiile bune. Prețul dela 1 cor s'a redus la 50 b. (+ 5 b. porto).

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov.

se pot procura următórele cărţi:

Scrierĭ literare pentru popor.

„Caractere morale, esemple şi sentinţe culese din istoriile şi literaturile popórelor vechĭ şi moderne“ de *Ioan Popea,* profesor. Cetitorul află în acéstă carte (de aprópe 400 pag.) o comóră nespus de preţiósă de învĕţăturĭ, de mângăierĭ, de însufleţirĭ spre tot ce e moral, nobil şi frumos. Preţul 1 fl. 25 cr. (cu posta 1 fl. 35.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adauge şi portul postal.

„Carte pentru toţĭ“, întocmită după ideile lui Sam. Smiles, de Teodor V. Păcăţian. Preţul 40 banĭ (plus 5 b. porto).

Legende sĕu Basmele Românilor adunate din gura poporului de neuitatul tul *P. Ispirescu.* Format 8⁰ de 400 pag. Preţul 1 fl. 70 cr. . (cu posta 1 fl. 80.)

Dilele lui Mesia (Ben Hur) de renumitul scriitor *Lewis Vallace.* Tomul I conţine 532 pag. şi costă numai fl. —.75 cr. Er tom II are 508 pag. şi costă 70 cr. Intregul op fl. 1.45 cr. (francat fl. 1·60 cr.)

Săpătorul de banĭ, comediă în trei acte. localisată de *A. Popp.* Se recomandă mai ales pentru cei ce vréu sĕ jóce teatru. Preţul 12 cr. . . . (prin postă 14 cr.)

Viéţa după mórte, sĕu nemurirea sufletului, dedusă din misteriul fiinţei omenescĭ şi deşertăciunea celor trecĕtóre, de *I. P.* Ediţia II. Preţul fl. —.50 cr. Cu posta 55 cr).

Noptĭ de iérnă. novele pentru popor de *George Simu.* Conţine novele cu tendinţe morale. Form. 4⁰ 250 pag. Preţul 60 cr. (cu posta 65 cr.)

Ţiganii, schiţă istorică lucrată pentru petrecere după mai mulţĭ autorĭ, de cunoscutul nostru scriitor *I. P. Reteganul.* Preţul 50 cr. (cu posta 55 cr).

Merinde dela şcólă, sĕu învĕţăturĭ dentru popor, de *Dr. G. Popa.* Preţul 60 cr. (cu postă 70 cr.)

Poveştile Bănatului, este o carte mare cu poveştĭ din Bănat, de *G. Cătană,* împărţită în 3 tomurĭ. . . Preţul 65 cr. (cu posta 70 cr.)

Musa Someşană, poesii poporale din jurul Năsĕudului, culese de *Iuliu Bognariu.* Preţul 25 cr. (cu posta 28 cr.)

Buchetul, culegere de cântărĭ bĕtrânescĭ şi naţionale de I. Pop Reteganul. Preţul 25 cr. (cu porto 28 cr.)

Dracul, novelă de V. R. *Buticescu.* Are tendinţa de-a combate credinţa deşértă. Preţul 10 cr. (cu porto 12 cr.)

Lira Bihorului, o carte cu povestirĭ istorice scrisă în versuri, de *Antoniu Pop.* Preţul 20 cr. . . (cu porto 23 cr.)

125 chiuiturĭ de carĭ strigă feciorii în joc, de *I. P. Reteganul.* Pr. 12 cr. cu porto 15 cr.

Opşagurĭ, cât cioplite, cât pilite şi la lume împărţite, de *I. P. Reteganul.* Vre-o 60 de poesii glumeţe. Pr. 40 cr. (+ p. 5 cr.)

Din trecutul Silvaniei, legende de *V. Russu.* Conţine 170 pag. Preţul. 30 cr. era la început 1 fl., acum (cu porto 35 cr.)

Vivia, sĕu Biserica din Cartagine, naraţiune istorică, tradusă din italienesce de Dr. *Iuliu Dragoş.* Preţul 70 cr. (+ 5 cr. porto).

„Preotul din Noienĭ“, naraţiune istorică din vécul nostru, scrisă de *Arghirobarbu.* Preţul 10 cr. (+ 2 cr. porto.)

Părintele Nicolae, schiţă din viéţa preoţilor de *G. Simu.* Pr. 30 cr. + 3 cr. porto).

Poesii de *V. R. Buticescu.* Preţul era la început 1 fl. 20 cr., acum numai 60 cr. (cu posta 70 cr.)

Felicitărĭ în poesii şi prosă la anul nou, diua nascerei şi diua numelui, precum şi vorbirĭ la diferite ocasiunĭ şcolastice, de *G. Simu.* Preţul 20 cr. (cu posta 22 cr.).

Cartea Săteanului, de *Emanuel Părăeanu.* Conţine mai multe novele poporale, scrise în stil fórte uşor, şi printre ele mai multe poesii, mai ales satirice. Preţul 45 cr. (cu posta 50 cr.)

Suspin şi zimbire, poesii şi prosă, de *A. Pop.* Preţul 40 cr. (cu porto 43 cr.)

Rîsete şi zîmbete, de *T. V. Gheaja.* cu 254 de anecdote, păcăliturĭ şi povestirĭ glumeţe. Preţul 30 cr. (cu posta 35 cr.)

„Consideraţiunĭ istorice asupra asociaţiunii popórelor şi aplicaţiunea lor la *naţiunea nóstră* de *Ioan Clinciu* profesor în Bucurescĭ. Preţul 1 fl., (+5 cr. prt.

„Amicul bun“, colecţiune de lectură solidătóre de caracter în direcţiune religiósă-morală, tradusă de prepositul capitular *Ioan Papiu.* Preţul 10 cr. (+ 2 cr. porto.)

Cărţĭ cu preţurĭ reduse.

Atragem atenţiunea cetitorilor asupra cărţilor de mai jos, carĭ se vĕnd cu preţurĭ reduse, ba chiar *numai pe jumĕtate, de cum s'au vĕndut până acum.*

1) *Lascar Viorescu,* ***O icónă a Moldovei din 1851*** de *Wilhelm de Kotzebue.* E cunoscută acéstă scriere ca o lucrare istorică de mare valóre în literatura nóstră, Conţine 268 pag. cu tipar curat şi hârtie de lux. Preţul în loc de 4 cor., cum s'a vĕndut până acum, este adĭ numai *2 cor.* (+ 30 banĭ porto.)

2) ***Poesii*** de *Veronica Micle,* regretata nóstră poetă. Conţine 144 pag. In loc de 3 cor., se vinde numai cu *1 cor. 50 b.* (+ 10 b. porto).

3) ***Poesii complecte*** de Carol *Scrob.* Numele acestui autor este de asemenea bine cunoscut literaţilor noştri şi poesiile lui ocupă un loc frumos în literatura română. Preţul s'a redus dela 4 la *2 cor.* (+ 20 b. porto).

4) ***Instrucţiunea gimnasticei*** în scólele de băeţĭ şi de fete. Cu 57 figurĭ în text, de *D. Ionescu,* profesor de gimnastică la liceul Lazăr şi la şcóla normală de institutorĭ din Bucurescĭ. Preţ. în loc de 3 cor. e 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto) De lipsă e mai cu sémă pentru învĕţătorĭ.

5) ***Originea monedelor*** (a banilor) de *M. C. Suţu,* o interesantă conferenţă ţinută la Ateneul Român din Bucurescĭ. In loc de 1 leu se vinde cu 50 banĭ.

6) ***Poesii*** de *F. M. Stoenescu.* Este o carte mare de 252 pag. cu esterior plăcut şi bine îngrijit. Autorul e de asemenea cunoscut în literatura română şi versurile sale frumóse nu au lipsă de laudă, căcĭ se laudă de sine. In loc de 4 cor. se vinde cu 2 cor. (+ 10 b. porto.)

Brassóvármegye alispánjától.

Szám 18601—1900.

Hirdetmény.

Az 1886 évi XXI. t. cz. 28 §. alapján ezennel köztudomásra hozom, hogy Brassó vármegye igazoló választmánya az 1901 évre szóló legtöbb adót fizetők névjegyzékét megállapitotta. — Ezen névjegyzék, mely ellen mától számitandó 15 nap alatt állandó biráló választmányhoz felebbezésnek van helye, a vármegye székházánál közszemlére ki van téve.

Brassó, 1900 évi Oktober hó 11-én.

Dr. Jekel,
alispán.

1125.1—1.

Nr. 14479—1900.

PUBLICAŢIUNE.

In 19 Octomvre la 10 óre a. m. se va ţiné în cancelaria oficiului silvanal orăşĕnesc în Braşov, Strada Porţii Nr. 65, catul II, licitaţiune verbală şi scripturistică pentru **a se da în arĕndă pe timp de 6 ani,** adecă dela *1 Ianuarie 1900 până la 31. Octomvre* 1905 **păşunea de munte** numită **Piroska** (793.80 jugăre) ce se află pe hotarul comunei Zizin. Acéstă păşune de munte, care în urma amelioraţiunilor ce i sa'u făcut, se află în stare forte bună, e potrivită şi pentru oi şi pentru vite cornute.

Oferenţii au se depună: la licitaţia verbală un vadiu de 10% din preţul de strigare fixat cu 400 coróne respective au se înainteze ofertele lor în scris timbrat cu timbru de 1 corónă şi sigilate la oficiul silvanal orăşĕnesc **până la 19 Octomvre** a. c. la 10 óre a. m., în aceste oferte vor pune 10% ca vadiu din suma de strigare de 400 coróne şi vor declara, că se supun condiţiunilor, lor deja cunoscute, fără nici o reservă. Condiţiunile specificate le póte lua în vedere tot omul la oficiul silvanal orăşĕnesc şi la administraţia de pădurĭ orăşĕnesc din Cernatu în órele de funcţiune.

Braşov, în 6 Octomvre 1900.

(111.2—2) *Magistratul orăşĕnesc.*

Cursul la bursa din Viena.

Din 13 Octomvre n. 1900.

Renta ung. de aur 4%	113.90
Renta de coróne ung. 4%	99.20
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	120.30
Impr. căil. fer. ung. înargint. 4½%	98.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	116.—
Bonurĭ rurale ungare 4%	89.70
Bonurĭ rurale croate-slavone	92.—
Impr. ung. cu premii	163.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	138.—
Renta de argint austr.	97.05
Renta de hârtie austr.	96.60
Renta de aur austr.	114.50
Losurĭ din 1860.	131.25
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	16.98
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	651.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	645.75
Napoleondorĭ	19.28
Mărcĭ imperiale germane	118.12½
London vista	241.90
Paris vista	96.22½
Rente de coróne austr. 4%	97.25
Note italiene	90.60

Cursul pieţei Braşov.

Din 14 Octomvre n. 1900.

Bancnota rom.	Cump.	19.06	Vĕnd.	19.10
Argint român.	Cump.	18.80	Vĕnd.	18.90
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.20	Vĕnd.	19.27
Galbenĭ	Cump.	11.30	Vĕnd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.—	Vĕnd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.50	Vĕnd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.72	Vĕnd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vĕnd.	101.50

Sz. 2556—1900.
tlkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A nagyajtai kir. járásbiróság mint tlknyvi hatóság, közhirré teszi, hogy az „Albina“ takar. és hitelintézet brassói fioktelepe végrehajtatónak ifj. Bernád István és ifj. Jóó Mihály végrehajtást szenvedő elleni 260 korona tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében Kezdivásárhelyi kir. törvényszék (a nagyajtai kir. járásbiróság) területén lévő Erősd község határában fekvő az Erősd 74 sz. tjkvben A † 1 r. 188/1 hrsz. ingatl. 371 kor., 2 r. 189/1 hrsz. ingatl. 59 kor., 3 r. 201/1 hrsz. ingatl. 39 kor., 6 r. 346 hrsz. ingatl. 17 kor., 7 r. 361/1 hrsz. ingatl. 20 kor., 9 r. 478/5 hrsz. ingatl. 35 kor., 11 r. 703/2 hrsz. ingatl. 69 kor., 12 r. 744/2 hrsz. ingatl. 35 kor., az Erősdi 177 sz. tljkb. A † 1—6 rsz. alatti ingatlanokból 39 folyó szám alatti illetőségére 98 korona és a 101 folyószám alatti illetőségére az árverést 70 koronában, ezennel megállapitott kikiáltás árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1900. evi november hó 10-ik napján d. e. 9 órakor** Erősd község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §. értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Nagy-Ajtán, 1900 évi augusztus hó 7-én.

A kir. törvényszék, mint tlkvi hatóság. 1123,1—1.